

EUROPEISKA KOMMISSIONEN

Bryssel den 20.6.2011
KOM(2011) 363 slutlig

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN OCH
REGIONKOMMITTÉN**

Rio+20: mot en grön ekonomi och bättre styrning

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN OCH REGIONKOMMITTÉN

Rio+20: mot en grön ekonomi och bättre styrning

1. RIO+20: EN MÖJLIGHET SOM VÄRLDEN INTE HAR RÅD ATT GÅ MISTE OM

I juni 2012 kommer allas blickar att riktas mot Rio de Janeiro, där stats- och regeringscheferna tjugo år efter det första världstoppmötet kommer att delta i FN:s konferens om hållbar utveckling¹(UNCSD eller ”Rio+20”). Rio 20 kommer att bygga på tidigare globala toppmöten: FN:s konferens om den mänskliga miljön i Stockholm (1972), konferensen om miljö och utveckling (”världstoppmötet”) i Rio de Janeiro (1992) och världstoppmötet om hållbar utveckling i Johannesburg (2002). Det utgör också en fortsättning på FN:s millennietoppmöte 2000 och inrättandet av millennieutvecklingsmålen.

För vår värld där vi alla är beroende av varandra erbjuder Rio+20 en unik möjlighet att få till stånd ett förnyat politiskt engagemang för hållbar utveckling. På toppmötet kommer man att bedöma de framsteg som har gjorts och ta itu med brister i genomförandet samt nya utmaningar. Det kommer att ske inom ramen för två sammanflätade teman: ”en grön ekonomi inom ramen för hållbar utveckling och utrotning av fattigdomen” samt ”den institutionella ramen för hållbar utveckling”.

Rio+20 kan bli inledningen till en påskyndad och djup, världsomspännande övergång till en grön ekonomi – en ekonomi som genererar tillväxt och bidrar till att skapa arbetstillfällen och utrota fattigdomen genom att man investerar i och bevarar de naturresurser som är en förutsättning för planetens överlevnad på sikt. Det kan även bli inledningen på den välbehövliga reformen av de internationella styrelseformerna för hållbar utveckling.

Europeiska kommissionen är fast besluten att bidra till att göra Rio+20 till en framgång. Detta meddelande är tänkt att utgöra ett underlag för en fortsatt dialog med EU-institutionerna, det civila samhället, näringslivet och länder i hela världen, och innehåller kommissionens inledande synpunkter om de konkreta resultat som Rio+20 kan leda till. Det bygger på EU:s olika politikområden som rör hållbar utveckling och EU 2020-strategin, och i meddelandet tas även hänsyn till ett offentligt samråd som inleddes i februari 2011².

2. UTVÄRDERING SEDAN 1992: BRISTER I GENOMFÖRANDET OCH NYA UTMANINGAR

2.1. Hållbar utveckling på internationell nivå

De senaste årtiondena har vi bevittnat en rad positiva globala trender. Detta är särskilt märkbart när det gäller inkomstökningarna, eftersom fler än 120 miljoner människor hamnade

---

¹ www.uncsd2012.org

² http://ec.europa.eu/environment/consultations/un_2012.htm.

över riktmärket ”en dollar om dagen” mellan 2000 och 2005. Tillgången till utbildning, hälso- och sjukvård samt vatten har också förbättrats.

FN:s ramkonvention om klimatförändringar och konventionen om biologisk mångfald som lanserades i Rio 1992 har visat vilka möjligheter som finns när det gäller att vidta åtgärder på global nivå. 2010 års klimatförhandlingar i Cancún utgjorde ett framsteg på vägen mot ett nytt sätt att hantera de globala klimatförändringarna och målet att begränsa temperaturökningen till mindre än 2 °C. Likaså uppnådde man betydande framsteg vid konferensen om konventionen för biologisk mångfald i Nagoya 2010. Det har också skett en kraftig ökning av den vetenskapliga informationen och allmänhetens medvetenhet om miljöfrågor, särskilt klimatförändringen och det civila samhällets medverkan i det globala beslutsfattandet, inte minst tack vare förbättrad kommunikation på Internet.

Under de senaste tjugo åren har ett antal utvecklingsländer nu blivit viktiga ekonomiska och politiska aktörer. Som ett resultat har en ny maktbalans börjat växa fram, och detta innebär nya roller – vilket också kommer att kräva godkännande av nya ansvarsområden.

Trots den positiva utvecklingen återstår stora utmaningar och brister i genomförandet, och dessa måste åtgärdas som en del av dagordningen för Rio+20. Omkring 1,4 miljarder människor lever fortfarande i extrem fattigdom (en stor del av dem i Afrika söder om Sahara och södra Asien), och en sjättedel av världens befolkning är undernärdd. Flera av millennieutvecklingsmålen är mycket eftersatta. När det till exempel gäller millennieutvecklingsmålen för hygieniska förhållanden är det bara hälften av utvecklingsländernas befolkning som har fått förbättrade hygieniska förhållanden. De framsteg som gjorts för att uppnå millennieutvecklingsmålen är mycket ojämnt fördelade mellan geografiska områden med vissa regioner som släpar efter, och inget av millennieutvecklingsmålen har uppnåtts i någon instabil stat. Arbetet med att ta itu med dessa problem har hindrats av den senaste ekonomiska krisen och stigande matpriser som har lett till en ökning av antalet människor som lever i fattigdom.

Många miljöproblem har inte lösts och har i stället blivit mer akuta. Ökad efterfrågan på resurser (t.ex. mark, vatten, skogar, ekosystem) har lett till ökad förstörelse och utarmning, och förlusten av biologisk mångfald och avskogningen fortsätter i en alarmerande takt. Bristen på materiella resurser, liksom tillgången till dessa resurser, blir också frågor av globalt intresse. De globala utsläppen av växthusgaser fortsätter att öka, och de drivs på av förändrad markanvändning och en ökande efterfrågan på fossila bränslen. Dessutom kan effekterna av klimatförändringen (t.ex. ändrad nederbörd och stigande havsnivåer) ytterligare förvärra befintliga miljöproblem. Utarmningen och föroreningen av vattenresurser och den marina miljön utgör allt allvarigare problem, och vattenbristen kan påverka en tredjedel av världens befolkning år 2025. Ökenspridning och markförstörelse påverkar ett antal utvecklingsländer vars ekonomier i hög grad är beroende av jordbruk och självhushållning. Exponeringen för farliga ämnen (till exempel farligt avfall från bekämpningsmedel) fortsätter i utvecklingsländer och tillväxtekonomier, trots framsteg i genomförandet av internationella konventioner. Många av dessa miljöproblem är inte isolerade frågor utan ömsesidigt relaterade och beroende av varandra.

Den framtida ekonomiska tillväxten kommer troligen att ske snabbast i tillväxtekonomierna, och om den hanteras väl kan den bidra till att lyfta människor ur fattigdom. Om nuvarande konsumtions- och produktionsmönster i många länder runt om i världen håller i sig kan detta dock leda till en ökad användning av naturresurser samt påskynda miljöförstörelsen och förvärra klimatförändringarna. De miljömässiga påfrestningarna och konsekvenserna kommer

att förvärras på grund av en ökande befolkning (den förväntas öka till minst 9 miljarder 2050), urbanisering och sociala förändringar (t.ex. kommer ytterligare 1,2 miljarder människor att tillhöra medelklassen i de framväxande ekonomierna).

2.2. Hållbar utveckling i EU

Under de senaste årtiondena har den hållbara utvecklingen främjats av EU:s politik på flera områden. Till exempel har EU antagit bindande klimatmål tillsammans med EU:s system för utsläppshandel, samt en rad lagstiftningsinstrument om biologisk mångfald, avfallshantering och kvaliteten på vatten och luft. Detta har lett till uppkomsten av EU:s miljöindustri, som nu motsvarar mer än 2,5 procent av EU:s BNP och ger arbete till över 3,4 miljoner människor. År 2001 antog EU en strategi för hållbar utveckling som förnyades år 2006.

Sedan den senaste rapporten om EU:s strategi för hållbar utveckling 2009 har framstegen på vägen mot att uppnå hållbarhet i EU bedömts på olika sätt, bland annat med hjälp av hållbarhetsindikatorer och Europeiska miljöbyråns rapport om tillståndet för miljön. Dessa publikationer visar att även om framsteg har gjorts så återstår många utmaningar, särskilt för att göra tillväxten mer hållbar.

En viktig politisk utveckling har skett genom antagandet av Europa 2020-strategin under 2010. Denna syftar till att förvandla EU till en kunskapsbaserad, resurseffektiv och koldioxidsnål ekonomi och ge ett hållbart svar på de utmaningar som EU står inför fram till 2050. Strategin syftar till att integrera och stärka hållbarhetens roll i den politiska utvecklingen genom att fastställa ömsesidigt förstärkande prioriteringar för *smart och hållbar tillväxt för alla* som drivs av fem överordnade mål och sju flaggskeppsinitiativ (se bilaga).

Många av dessa flaggskeppsinitiativ är av direkt betydelse för detta meddelande. Till exempel syftar flaggskeppsinitiativet om resurseffektivitet till att frikoppla användningen av naturresurser från den ekonomiska tillväxten, och enligt initiativet ska en rad nya politiska åtgärder vidtas, t.ex. åtgärder som rör råvaror, energieffektivitet och biologisk mångfald samt färdplaner för att minska koldioxidutsläppen inom ekonomi, energi och transporter. I flaggskeppsinitiativet förespråkas också en fördjupad användning av marknadsbaserade instrument, en avveckling av miljöskadliga subventioner samt ”grönare” skattesystem.

Framsteg för att förbättra resurseffektiviteten samt mot att förverkliga de övriga målen och flaggskeppsinitiativen kommer att övervakas inom ramarna för Europa 2020-strategin och den ”europeiska terminen”. Detta kommer att föra samman rådskonstellationernas, medlemsstaternas nationella reformprogram, yttranden från kommissionen och slutsatserna från Europeiska rådet. Detta kommer att resultera i en förstärkt mekanism för att skapa ökad integration och politisk samstämmighet till förmån för miljön och den hållbara utvecklingen.

För att bedöma framstegen i genomförandet av EU:s strategi för hållbar utveckling kommer Europeiska kommissionen genom sitt statistikkontor Eurostat, Europeiska miljöbyrån och andra att fortsätta att lämna statistiska uppgifter och indikatorer som gör det möjligt att mäta och rapportera hållbarhet, även inom ramen för Europa 2020-strategin.

Rio+20 kommer att bli avgörande för den hållbara utvecklingen, både inom EU och globalt. Resultaten från toppmötet kommer att inspirera EU:s strategi och åtgärder för hållbar utveckling, och i synnerhet bidra till att ytterligare forma Europa 2020-strategin till ett effektivt verktyg för att skapa hållbar utveckling.

3. MOT EN GRÖN EKONOMI OCH BÄTTRE STYRNING

3.1. Att göra övergången möjlig

Tjugo år efter toppmötet i Rio står världen ännu inför två stora och sammanlänkade utmaningar: att tillgodose kraven på bättre liv för en global befolkning som kommer att öka med över en tredjedel fram till 2050, och att ta itu med miljöpåfrestningar som kommer att undergräva världens förmåga att tillgodose dessa krav om man inte gör något åt dem.

Svaren på dessa utmaningar är inte minskad tillväxt, utan snarare att främja *rätt typ* av tillväxt. Det finns starka skäl att i grunden ompröva den traditionella modellen för ekonomisk utveckling: att bara arbeta i marginalen av ett ekonomiskt system som främjar ineffektiv användning av råvaror och naturresurser räcker inte för att åstadkomma förändring. Vad som behövs är en ekonomi som kan garantera tillväxt och utveckling samtidigt som man förbättrar människors välbefinnande, skapar bra arbetstillfällen, minskar ojämlikheter, bekämpar fattigdom och bevarar de naturresurser som vi alla är beroende av. En sådan ekonomi – en grön ekonomi – erbjuder ett effektivt sätt att främja hållbar utveckling, utrota fattigdomen och ta itu med nya utmaningar och återstående brister i genomförandet.

Övergången till en grön ekonomi kräver att vi bevarar och investerar i de tillgångar som utgörs av viktiga naturresurser. Detta är viktigt för alla ekonomier men gäller i synnerhet för utvecklingsländerna, som kan få sina ekonomier att växa genom hållbar förvaltning av sina naturresurser. Det förutsätter också att man använder resurseffektiva lösningar som ger låga koldioxidutsläpp och ökar insatserna för att främja hållbara konsumtions- och produktionsmönster. Allt detta innebär att man måste införa lämpliga rättsliga ramar, skapa starka incitament för marknader och innovation, utnyttja de ekonomiska resurserna samt främja entreprenörskap och ökat deltagande från den privata sektorn. Det förutsätter också att vi gör en korrekt värdering av naturresurserna och, på ett mer allmänt plan, ser över det sätt på vilket vi mäter tillväxt och framsteg.

I en grön ekonomi kan många utmaningar omvandlas till ekonomiska möjligheter, dvs. inte bara vända negativa miljömässiga trender utan även skapa framtida tillväxt och sysselsättning. Till exempel visar erfarenheten att marknadsbaserade tillvägagångssätt såsom handel med utsläppsrätter inte bara är kostnadseffektiva verktyg för att lösa miljöproblem utan också utgör en källa för investeringar.

Den gröna ekonomin erbjuder möjligheter för *alla* länder, oberoende av deras utvecklingsnivå och strukturen i deras ekonomier. I många fall kan investeringar i riktning mot en grön ekonomi leda till kortsiktiga lösningar som alla parter vinner på, men i andra fall behövs perspektiv på medellång sikt, och problemet med övergångskostnaderna måste hanteras, t.ex. genom en politik som gynnar de fattiga. Även om det inte finns någon modell som passar alla finns det gemensamma utmaningar och lösningar, och länder kommer att gynnas av att utbyta erfarenheter och av förbättrat internationellt samarbete.

Samtidigt behöver vi inte börja från noll när vi rör oss i riktning mot den gröna ekonomin. Det finns redan ett antal strategier som olika länder kan bygga vidare på, till exempel i fråga om klimatförändringar, biologisk mångfald, hållbar konsumtion och produktion samt forskning och innovation, och alla dessa strategier kan bidra till att möjliggöra en grön ekonomi. Framtida nationella och internationella strategier för en grön ekonomi bör bygga på dessa strategier och stärka dem, vilket sker i Europa 2020-strategin, och nyligen i färdplanen för en övergång till en konkurrenskraftig ekonomi med låga koldioxidutsläpp till 2050.

Internationella organisationer, t.ex. FN:s miljöprogram (UNEP) och Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD), håller på att utveckla strategier för grön ekonomi och grön tillväxt. Internationella arbetsorganisationen utvecklar program för gröna, ordentliga arbetstillfällen. G8 och G20 blir också alltmer engagerade för en grön ekonomi. I Cancún enades parterna i UNFCCC om att alla länder bör utveckla strategier för en koldioxidsnål utveckling som är förenliga med en hållbar utveckling.

Med tanke på ovannämnda initiativ måste vi ta itu med tre sammanhängande politiska dimensioner för att klara övergången till en grön ekonomi:

- (1) investera i en hållbar förvaltning av viktiga råvaror och naturresurser ("vad")
- (2) skapa rätt marknadsvillkor och bestämmelser ("hur")
- (3) förbättra styrningen och den privata sektorns medverkan ("vem")

I nästa avsnitt kommer dessa tre dimensioner att analyseras mer i detalj, som en ram för riktade åtgärder och investeringar.

3.2. Investera i en hållbar förvaltning av viktiga råvaror och naturresurser

Resurser som vatten, energi, mark och skog samt råvaror utgör grunden för all ekonomi – och i synnerhet den gröna ekonomin. Försörjningen många människor i hela världen är beroende av dem, särskilt i utvecklingsländer, där bristande tillgång till resurser av god kvalitet, samt otillräcklig kunskap om hur man ska hantera dem på ett hållbart sätt, är viktiga bakomliggande orsaker till fattigdom. Det finns många talande exempel på hur tillgången till hållbart förvaltrade resurser kan lyfta människor ur fattigdom. De typer av resurser som anges nedan kan därför bli den gröna ekonomins viktigaste tillväxtmarknader och ligga till grund för den framtida ekonomiska utvecklingen, skapandet av arbetstillfällen och utrotningen av fattigdomen, särskilt i utvecklingsländer.

Vatten är en av våra mest värdefulla resurser, det är inte bara en grundförutsättning för liv och hälsa utan också för tillväxten inom många ekonomiska sektorer som jordbruk, tillverkning och energiproduktion. En hållbar förvaltning av vatten är avgörande för arbetet med att avskaffa fattigdomen, eftersom fattiga människors liv är nära sammankopplade med tillgången till vatten och dess många användningsområden och funktioner. Vatten har också stora konsekvenser för regionala förbindelser, fred och säkerhet. Det är uppenbart att politiken måste stärkas för att förbättra tillgången till och kvaliteten på vatten.

Tillgången till **energi** tjänster är en grundläggande förutsättning för social och ekonomisk utveckling. Tillgången till energi är också en avgörande faktor för att kunna utrota fattigdomen. I utvecklingsländerna saknar mer än 1,4 miljarder människor i dag tillgång till elektricitet, och 2,7 miljarder människor är beroende av traditionell användning av biomassa för matlagning. Många regioner i tredje världen har en enorm potential för **förnybar energi**, särskilt där en utvidgning av elnätet inte är lönsam. Utvecklingen av förnybar energi bör gå hand i hand med åtgärder för att öka **energieffektiviteten** och minska beroendet av fossila bränslen.

Marina resurser är en källa till livsmedel och ekonomiskt välstånd. Fiskesektorn är avgörande för den ekonomiska utvecklingen och försörjningen för miljontals människor runt om i världen, särskilt i utvecklingsländerna. **Oceaner och hav** utgör en viktig del av jordens ekosystem och spelar en central roll för att mildra klimatförändringarna. Korallrev och

mangroveskogar fungerar inte bara som en lagringsplats för kol och en källa till biologisk mångfald, de skyddar också kustområden mot översvämningar och minskar därmed riskerna för katastrofer. Den marina miljön står emellertid inför flera hot: utfiskning, förlust av biologisk mångfald, nedskräpning, avfall och föroreningar, t.ex. försurning. Många frågor är gränsöverskridande och måste behandlas på internationell nivå.

En viktig utmaning för *jordbruket* är att kunna föda 9 miljarder människor 2050 utan ytterligare föroreningar och markförstöring. En hållbar användning av mark och jordbruk kommer att bli en hörnsten i den gröna ekonomin. Nuvarande jordbruksmetoder tar över 70 procent av världens färskvattenresurser i anspråk och bidrar med över 13 procent av utsläppen av växthusgaser. Hållbart jordbruk kan öka avkastningen avsevärt, särskilt på små gårdar. Trots att många metoder för hållbar markförvaltning finns tillgängliga har investeringarna i dessa inte varit tillräckliga. Markförstörelsen har en direkt koppling till jordbruket och får direkta konsekvenser för ca 1,5 miljarder människor, inklusive 42 procent av världens fattiga. Markförstörelsen är en global fråga, inte bara i torra och halvtorra regioner, som kräver ett globalt svar. Goda styrelseformer är nödvändiga för att lösa dessa problem, genom respekt för markrättigheter och ägande, även från samhällen och ursprungsbefolkningar. Vi måste ta itu med alla dessa frågor för att kunna garantera en hållbar livsmedelsförsörjning.

Skogarna utgör grunden för försörjningen för miljontals människor, varav många bor i tropikerna och tillhör de fattigaste delarna av samhället. Dessutom är skogen en viktig del av jordens ekosystem, som tillhandahåller funktioner såsom skydd av mark, vatten och biologisk mångfald. Men den globala takten på avskogningen är fortfarande oroväckande hög och har en betydande inverkan på de globala klimatförändringarna och den biologiska mångfalden. Utsläpp från tropisk avskogning samt nedbrytning av skog och torv uppskattas för närvarande till motsvarande 15 procent av de globala koldioxidutsläppen. Skogen kommer troligen att bli allt viktigare i en grön ekonomi som källa till nya material såsom biobaserade plaster och i strategier för förnybar energi. I detta sammanhang är bevarande och hållbar förvaltning av skogar avgörande.

Hållbar markanvändning, jordbruk, skogar, vatten och oceaner understöds av *ekosystem och biologisk mångfald*, som bestämmer miljöns långsiktiga motståndskraft och hälsa. Det finns en växande medvetenhet om fördelarna av ekosystemtjänster för företag och samhället i stort³, och om potentialen i att investera i naturresurser för den gröna ekonomin.

Avfall kan vara en värdefull resurs, men om det inte hanteras på rätt sätt kan det orsaka miljö- och hälsorisker. En god *avfallshantering* minimerar miljöpåverkan, t.ex. utsläpp av växthusgaser, främjar effektiv användning av resurser och ger en ny källa till återvunnet material. Avfallshanterings ekonomiska potential hos ökar i många regioner i världen, och den kan skapa viktiga affärsmöjligheter och arbetstillfällen. Det är viktigt att se till att dessa arbetstillfällen är anständiga, särskilt i fråga om arbetsvillkor. I takt med att utvecklingsländernas ekonomier växer ökar behovet och de ekonomiska möjligheterna för bättre avfallshantering. Farligt avfall och kemikalier är fortfarande ett område av särskilt intresse, både nationellt och globalt.

Övergången till en global grön ekonomi kommer att kräva en förstärkt global politik som bygger på dessa områden, och Rio+20 bör erbjuda en plattform för att uppnå detta.

---

³ The Economics of Ecosystems and Biodiversity for Business – "TEEB for Business"

3.3. Skapa rätt marknadsvillkor och regler

Ett antal marknadsvillkor och regler måste införas för att möjliggöra och styra tillväxten inom ovanstående områden. Sådana gynnsamma villkor är inte bara viktiga för att främja miljömålen, utan också för att garantera förutsägbarhet och lika villkor för företagen. De ger också en god grund för investeringar och främjande av miljöinnovation genom ny teknik och nya arbetssätt.

Regleringsinstrument kommer att spela en viktig roll i en grönare ekonomi både nationellt och internationellt. Regleringsinstrument bör kombineras med **marknadsbaserade styrmedel** (såsom skatter, utsläppsrätter och miljösubventioner) som är flexibla och kostnadseffektiva verktyg som kan bidra till att uppnå en kombination av ekonomiska, sociala och miljömässiga mål. Skattereformer som innebär att man i högre grad beskattar miljöpåverkan och energi i stället för arbete kan skapa resultat för sysselsättningen och miljön som alla parter vinner på. System med utsläppstak och handel med utsläppsrätter (cap and trade), t.ex. EU:s system för utsläppshandel, har visat sig vara effektiva marknadsinstrument. Andra effektiva system omfattar skatteincitament för små och medelstora företag, vattenavgifter, miljöskatter, och inmatningspriser. Betalning för ekosystemtjänster tillämpas redan i vissa länder och återspeglas i de pågående förhandlingarna om minskade utsläpp från avskogning och skogsförstörelse i utvecklingsländerna (Redd).

Miljöskadliga subventioner utgör ett stort hinder för en grönare ekonomi. De bidrar till att upprätthålla ohållbara metoder och styr ekonomiska resurser bort från de gröna investeringar som behövs. Åtgärder håller på att skapas för att ta itu med dessa. År 2009 åtog sig G20-länderna att rationalisera och successivt avveckla ineffektiva stöd för fossila bränslen som uppmuntrar till slösaktig konsumtion. Detta åtagande kommer att ses över 2011. År 2010 parterna i konventionen om biologisk mångfald att avskaffa, fasa ut eller reformera subventioner som skadar den biologiska mångfalden till 2020.

För att möjliggöra övergången till en global grön ekonomi måste man mobilisera **storskaliga ekonomiska resurser**. Detta kommer att kräva åtgärder av *alla* länder, internationella organisationer och banker. UNEP uppskattar att omfattningen av de globala investeringar som krävs kan vara i storleksordningen 2 procent av världens BNP per år under perioden fram till 2050. Detta kommer att kräva ett paradigmskifte i fråga om strategierna för finansiering, så att länder kan utnyttja innovativa offentliga och privata lösningar. Det räcker inte att bara förlita sig på offentliga medel – snarare måste den offentliga finansieringen stimulera till och fungera som hävstång för mycket större privata investeringar. Man måste vidta stimulansåtgärder för att uppmuntra privata gröna investeringar, och sätt att kanalisera kapital samt försäkrings- och pensionsfonder mot hållbar utveckling kan tillämpas i mycket större skala. Samtidigt kommer både den nationella offentliga sektorn och den internationella offentliga finansieringen att ha stor betydelse för fastställandet av villkoren för att bidra till att minska riskerna för privata investeringar och att garantera rättvisa och skäliga synsätt på investering. Dessutom är tillgången till finansiering och riskkapital i kombination med en gynnsam lagstiftning avgörande för att **stimulera miljöinnovation, miljöteknik samt gröna små och medelstora företag**.

Utan nödvändig **kompetens och kunskap** kan en övergång till en grön ekonomi inte bli möjlig. Samtidigt måste man se till att **nya arbetstillfällen** utgörs av "ordentliga jobb" med garantier för rättigheter i arbetslivet, socialt skydd och social dialog. Den ekonomiska politiken måste åtföljas av arbetsmarknadspolitiska åtgärder för att utrusta anställda med nya färdigheter och skapa nya arbetstillfällen. Av världens uppskattningsvis 211 miljoner

arbetslösa 2009 var nästan 40 procent mellan 15 och 24 år, och en rad åtgärder måste vidtas för att skapa möjligheter för ungdomar. Dessutom kan många av hindren för en övergång till en grön ekonomi och en mer hållbar framtid enbart övervinnas genom ökat *samarbete inom vetenskap och forskning*.

Hållbara mönster för tillgång och efterfrågan på internationell nivå kan stödjas genom ökat *ömsesidigt stöd mellan handeln och den hållbara utvecklingen*. Detta inkluderar att upprätthålla ett öppet och icke-diskriminerande multilateralt handelssystem och se till att inget land hindras från att vidta åtgärder för att främja en hållbar utveckling, förutsatt att sådana åtgärder inte utgör godtycklig eller otillbörlig diskriminering eller en förtäckt begränsning av internationell handel. Ömsesidigt stöd kan också främjas genom att minska eller avskaffa tullar och andra hinder i handeln med miljöprodukter, miljöteknik och miljötjänster, samt miljövänliga eller rättvisemärkta produkter. I takt med att systemen för hållbar utveckling och företagens lösningar för socialt ansvar utökas kan dessutom utvecklingen av internationella riktlinjer och standarder, certifieringssystem och märkningar ge ekonomiska, miljömässiga och sociala fördelar. Internationella åtgärder för att bekämpa den illegala handeln med varor som är känsliga för miljön (såsom vilda djur, farliga ämnen och naturresurser) måste stärkas – ett bra exempel på vad som kan göras är de frivilliga partnerskapsavtal som EU förhandlar fram inom ramen för sitt initiativ om skogslagstiftningens efterlevnad samt förvaltning av och handel med skog (Flegt). Införandet av bestämmelser om hållbarhet som en del av multilaterala och bilaterala handelsavtal måste också främjas.

För att man ska kunna *garantera och mäta framsteg* krävs jämförbara mätetal och indikatorer. Ett antal organisationer, t.ex. OECD, har arbetat för att ta fram olika former av indikatorer som kan spegla tillståndet för miljön och naturtillgångarna, välbefinnande och livskvalitet. Dessa indikatorer bör användas tillsammans med bruttonationalprodukten (BNP). Dock är det endast vissa av dessa indikatorer som hittills har använts i stor utsträckning för att meddela politiska behov, t.ex. koldioxidintensitet och index för mänsklig utveckling (Human Development Index). Redan i Agenda 21 uppmanades regeringarna att utveckla indikatorer för hållbar utveckling och miljöräkenskaper. Utvecklingen har dock varit långsam och ojämn. På Rio+20 bör vi främja öppenhet i den nationella rapporteringen och komma överens om användningen av miljöräkenskaper och gedigna indikatorer på nationell och global nivå för att mäta denna vidare bemärkelse av framsteg förutom BNP.

3.4. Förbättra styrningen och den privata sektorns medverkan

Styrelseformerna är avgörande för att bidra till en hållbar utveckling, göra våra ekonomier grönare och utrota fattigdomen. Det är dock allmänt erkänt att de nuvarande styrelseformerna behöver genomgå omfattande reformer. Denna reformering behöver ske inom fyra olika områden.

Det finns ett behov av att förstärka och integrera *styrelseformer för hållbar utveckling* inom FN-systemet, bland annat genom att öka samstämmigheten och den politiska integrationen mellan verksamheter som bedrivs inom de ekonomiska, sociala och miljömässiga pelarna. Inom FN pågår ett antal satsningar, bland annat på förbättrade mekanismer mellan olika organ och som en del av "Delivering as One"-initiativet som syftar till att främja samstämmighet i FN inom områdena utveckling, humanitärt bistånd och miljö. Även övergripande frågor såsom klimatförändringar kräver ytterligare integrering. Sådana processer bör stärkas. Samtidigt som det är mycket viktigt att förstärka internationella styrelseformer för hållbar utveckling behöver motsvarande *regionala, nationella och lokala strukturer* också uppmärksammas.

Jämfört med globala ekonomiska strukturer är den *internationella miljöstyrningen* svag. Detta beror på institutionell uppdelning, bristande ansvar för genomförandet av den beslutade politiken, avsaknaden av en stark och auktoritativ röst inom systemet för globala styrelseformer samt bristande mänskliga och finansiella resurser. Dessutom är tillväxtekonomiernas nya roller och ansvarsområden inte tillräckligt definierade. Under det senaste årtiondet har man försökt förbättra den internationella miljöförvaltningen – senast som en del av en rådgivande högnivågrupp under överinseende av UNEP (Nairobi-Helsingfors-processen) – men det har hittills visat sig svårt att göra konkreta framsteg.

Internationella ekonomiska och sociala styrelseformer tas upp i ett antal institutioner. Internationella finansinstitut (t.ex. Världsbanksgruppen och Internationella valutafonden) samt regionala utvecklingsbanker (såsom Asiatiska utvecklingsbanken, Interamerikanska utvecklingsbanken, Afrikanska utvecklingsbanken, Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling och Europeiska investeringsbanken) spelar en central roll för världens ekonomiska politik och åtgärder. Världshandelsorganisationen spelar en avgörande när det gäller att reglera den globala handeln. Dessutom spelar institutioner som Internationella arbetsorganisationen och andra FN-organ en viktig roll i utformningen av sysselsättningsfrågor och sociala frågor. Alla dessa kommer att spela en roll för att göra den globala ekonomin grönare.

I Agenda 21 och genomförandeplanen från Johannesburg betonas den viktiga roll som spelas av *icke-statliga aktörer* ("viktiga samhällsgrupper"), som omfattar ursprungsbefolkningar, kvinnor, ungdomar, arbetstagare, jordbrukare, lokala myndigheter, forskarsamhället, näringslivet samt frivilligorganisationer. Deras roll och betydelse har dock varit begränsad och behöver stärkas. I synnerhet kommer det att vara mycket viktigt att öka *företagens deltagande*. I ett antal fall har företagen redan börjat engagera sig för att miljöanpassa sin verksamhet, till exempel inom livsmedels- och dryckesindustrin samt den kemiska industrin. Detta måste föras vidare genom mer dynamiska offentlig-privata partnerskap, nya företagsnätverk och allianser samt finansieringsmöjligheter för att påskynda grön affärsverksamhet och innovation.

4. FÖRSLAG TILL HANDLINGSLINJER FÖR RIO+20

4.1. En ram för att åstadkomma resultat

För att ge ny kraft åt en hållbar utveckling behöver Rio+20 skapa en gemensam vision för förändring, med stöd av en beslutsram för särskilda åtgärder. De viktigaste "ingredienserna" för att åstadkomma ett övergripande resultat skulle kunna vara följande:

1. Ett brett politiskt engagemang med gemensamma långtgående visioner och mål.
2. En uppsättning särskilda åtgärder på internationell, regional och nationell nivå – utformade som en "färdplan för en grön ekonomi".
3. En "verktygslåda" med olika strategier och exempel på bästa praxis som kan användas för att nå de överenskomna målen.
4. En mekanism för att främja och övervaka de övergripande framstegen.

Med en färdplan för en grön ekonomi kan man garantera ett fortsatt engagemang efter Rio+20 och på sätt se till att de överenskomna visionerna och målen kommer att eftersträvas på ett

systematiskt sätt. I en sådan färdplan kan man utforma en rad internationella, regionala och nationella åtgärder med delmål, indikatorer och mål, samt mekanismer för att övervaka övergripande framsteg.

En färdplan för en grön ekonomi kan hjälpa alla länder att påskynda utvecklingen mot en grön ekonomi genom att bygga vidare på befintliga initiativ och respektera för nationella olikheter. Inrättandet av strategier för en grön ekonomi som en del av ländernas övergripande politik och planer för ekonomi och utveckling kommer att bli avgörande. Sådana strategier – som bör konstrueras ”nedifrån och upp” – bör innehålla mål och tidsramar för åtgärder på nationell och, där så är lämpligt, regional nivå. Åtgärderna bör bygga på befintliga insatser och skulle kunna införlivas i nationella strategier för ekonomi och utveckling, och även förena strategier för låga koldioxidutsläpp med planer för hållbar konsumtion och produktion. Givarländer och internationella organisationer skulle vid behov kunna ge bistånd, i linje med nationella utvecklingsstrategier. Vid utformningen av särskilda åtgärder skulle länderna kunna använda sig av en ”verktygslåda” med bästa metoder för politiska strategier.

Men enbart nationella insatser räcker inte för att göra den globala ekonomin grönare. Eftersom många av utmaningarna kräver globala och regionala åtgärder bör färdplanen för en grön ekonomi även omfatta åtgärder på global och regional nivå.

För att övervaka framstegen mot en grön ekonomi kommer det att bli avgörande med en kartläggning och utveckling av nyckelindikatorer samt ett globalt överenskommet system för miljöräkenskaper och sociala räkenskaper för att komplettera dagens ekonomiska redovisning. Detta skulle bygga på befintliga initiativ som det internationella systemet för integrerade miljöekonomiska räkenskaper (SEEA), UNDP (Index för mänsklig utveckling) och OECD (Measuring the Progress of Societies). EU:s planerade regelverk för miljöräkenskaper kan också tjäna som ett exempel.

Med utgångspunkt från de politiska dimensioner som beskrivs i avsnitt 3 (”vad”, ”hur” och ”vem”) innehåller följande avsnitt förslag på en första uppsättning specifika åtgärder som skulle kunna ingå i färdplanen för en grön ekonomi.

4.2. Åtgärder för råvaror och naturresurser

På Rio+20 måste vi förnya åtagandet att främja en hållbar vattenanvändning. Detta skulle kunna uppnås genom att man upprättar *internationella partnerskap för vatten*. Dessa skulle kunna bygga vidare på och utöka EU:s vatteninitiativ, som har bidragit till förbättrad vattenförvaltning, men i högre grad betona de ekonomiska aspekterna och en större medverkan från näringslivet. Internationella förvaltningsplaner för avrinningsdistrikt måste också diskuteras, särskilt inom de gränsöverskridande flodskyddskommissionerna.

Partnerskap kan också inledas för att *öka energitillgången och energitryggheten samt främja förnybar energi och energieffektivitet*. Dessa kan bygga på befintliga åtgärder såsom energipartnerskapet mellan EU och Afrika, EU:s regionala investeringsinstrument, EU:s förvaltningsfond för infrastruktur i Afrika, EU-mekanismen för energiinvesteringar i AVS-länderna och den globala fonden för energieffektivitet och förnybar energi, där det finns erfarenheter av att verka för privata investeringar för sådana partnerskap.

För att stärka skyddet av den *marina miljön och världshaven* bör de stater som ännu inte har gjort det uppmanas att ratificera FN:s havsrättskonvention. Det finns ett behov av nya initiativ för skydd och bevarande av områden som ligger utanför nationell jurisdiktion

(”öppna havet och djuphavsbotten”) till exempel genom ett genomförandeavtal inom ramen för havsrättskonventionen. För att bidra till att bevara den biologiska mångfalden i dessa områden bör vi med hjälp av ett avtal inrätta marina skyddsområden som har flera funktioner och garantera tillgången till en rättvis och skälig fördelning av vinster som härrör från användningen av genetiska och andra resurser. I avtalet bör man också införa övervaknings- och tillsynssystem. Särskild uppmärksamhet bör också ägnas åt att utveckla ett globalt handlingsprogram mot marint skräp och marina föroreningar.

Åtgärder för att främja ***hållbart jordbruk samt hållbar markanvändning och livsmedelstrygghet*** måste skapas. Detta bör inbegripa stärkande av befintliga initiativ för hållbart jordbruk som bygger på multilaterala åtgärder (såsom FAO), regionala verksamheter (t.ex. ekologiskt jordbruk) samt affärsinitiativ. Dessutom kan ***internationella partnerskap för livsmedelsprodukter*** inrättas för att göra konsumtionen och produktionen av livsmedelsprodukter mer hållbar. Med tanke på att jordbruket är beroende av markkvaliteten bör arbetet stärkas för att förbättra markkvaliteten och bekämpa ökenspridningen. Detta skulle kunna inbegripa en global ekonomisk värdering av kostnaderna och fördelarna med att förbättra markkvaliteten. Man kan också ta initiativ för att ge ytterligare incitament till ”Global Soil partnership”, samt genomföra tjänster för global övervakning av markanvändning, som en del av Global Earth Observation System of Systems (GEOSS).

Partnerskap med regeringar, det civila samhället och den privata sektorn kan också bidra till att främja en ***hållbar skogsförvaltning*** och bekämpa avskogningen. Sådana partnerskap skulle kunna bygga vidare på den framgångsrika strategin Flegt (skogslagstiftningens efterlevnad samt förvaltning av och handel med skog) och de första erfarenheterna av Redd+.

Tiden är mogen för att skapa mer solida och sammanhängande ***internationella bestämmelser för kemikalier och farliga ämnen***, och Rio+20 skulle kunna innebära starten på en process för att uppnå detta. Dessa skulle bygga vidare på tidigare åtaganden, såsom strategin för internationell kemikaliehantering (SAICM) samt erfarenheterna från EU:s strategi för hantering av kemikalier. Dessa bestämmelser – eventuellt i form av en ramkonvention – bör styras av Johannesburgsmålet, som innebär att kemikalier senast 2020 ska användas och produceras på ett sätt som inte leder till betydande negativa effekter för människors hälsa och miljön. I bestämmelserna bör man ta hänsyn till den globala kemikaliestrategi som för närvarande håller på att utarbetas av UNEP och det arbete som pågår i fråga om finansieringsalternativ för att hjälpa utvecklingsländerna att möta den utmaning som den globaliserade kemikalie- och avfallsindustrin utgör. Bestämmelserna bör omfatta kriterier för att identifiera kemikalier och ämnen av global betydelse, samt en ram för bedömning av ämnen.

Alla dessa utmaningar kommer att kräva en hittills oöverträffad nivå av ***vetenskapligt och tekniskt samarbete*** på global nivå, och en mekanism för globalt samarbete för vetenskap och forskning om samhällsliga utmaningar av global betydelse (t.ex. begränsade resurser, klimatförändringar, hav) bör skapas.

4.3. Att skapa ekonomiska styrmedel samt finansiera och investera i humankapital

Rio+20 bör uppmuntra länder, i synnerhet industrialiserade länder och tillväxtekonomier, att utveckla nationella och regionala system för ***handel med utsläppsrätter***, i syfte att minska utsläppen till lägsta möjliga kostnad och som byggstenar i en framtida internationell koldioxidmarknad. Sådana instrument kan också spela en viktig roll för att skapa innovativa finansieringar.

Dessutom bör Rio+20 lansera en samordnad uppsättning åtgärder av länder för att identifiera och fasa ut **miljöskadliga stöd**, tillsammans med mål och tidsfrister. G20-ländernas åtagande att ta itu med subventioner för fossila bränslen skulle kunna tjäna som ett konkret exempel. I ett sådant initiativ skulle man kunna använda sig av riktlinjer och goda exempel på hur skadliga subventioner har avskaffats tidigare.

För att styra och utnyttja medel till förmån för den gröna ekonomin bör Rio+20 rekommendera att man befäster och **stärker befintliga strategier och instrument för finansiering**, eller skapar **nya offentlig-privata finansieringssystem** efter behov. Utvecklingsorganisationer (t.ex. UNDP) och internationella finansinstitut (t.ex. Världsbanken och andra multilaterala utvecklingsbanker, Europeiska investeringsbanken, Globala miljöfonden), bör spela en stark roll och engagera sig för att fastställa strategier för finansiering av grön ekonomi som kan leda till påvisbara resultat. Privata banker, försäkringsbolag och pensionsfonder bör också spela en roll. Ett viktigt fokus för dessa instrument och system för finansiering bör vara att bistå de minst utvecklade länderna samt små och medelstora företag.

I utvecklingsländerna kommer offentligt utvecklingsbistånd (ODA) fortfarande att utgöra en betydande källa till investeringar. EU har åtagit sig att öka stödvolymen till 0,7 procent av bruttonationalinkomsten (BNI) senast 2015; för närvarande står EU för ungefär 58 procent av det globala biståndet. ODA kommer att fortsätta att vara tillgängligt och kan hjälpa till att genomföra nationella och regionala strategier för grön ekonomi i partnerländerna, inom ramen för deras nationella utvecklingsplaner. I detta sammanhang kan program som EU SWITCH, som syftar till att främja hållbara metoder för konsumtion och produktion i Asien, inrättas som en del av de globala åtgärderna för hållbar konsumtion och produktion.

Rio+20 bör skapa **utbildningsprogram för grön kompetens** inom prioriterade områden såsom energi, jordbruk, byggnadsarbete, förvaltning av naturresurser, avfall och återvinning. Eftersom övergången till en grön ekonomi kommer att skapa nya arbetstillfällen och ersätta andra typer av jobb kommer det att krävas **omskolning** av befintlig arbetskraft. Detta skulle kunna omfatta program för att skydda arbetstagarnas intressen, skapa socialt skydd och formalisera informellt arbete, till exempel genom att bygga vidare på ILO:s arbete för en "rättvis övergång". **Utbildningsprogram för ungdomar behövs också**. Dessa bör stödja övergången från skola till arbetsliv med särskilda utbildningar och uppmuntra att de nationella läroplanerna för gymnasial utbildning även omfattar grön kompetens.

4.4. Förbättra styrningen

Ett bättre och mer effektivt globalt styre behövs för att skynda på de globala åtgärderna mot en grönare och mer hållbar ekonomi samt för att utrota fattigdomen. Detta bör ge möjligheter för alla berörda parter att delta och bidra.

Det finns flera alternativ för att **stärka styrelseformer för hållbar utveckling** inom FN. Ett är att stärka den roll som spelas av FN:s ekonomiska och sociala råd (ECOSOC) när det gäller hållbar utveckling, med samma tonvikt på de ekonomiska, sociala och miljömässiga pelarna. Ett alternativt tillvägagångssätt skulle kunna vara att uppgradera FN:s kommission för hållbar utveckling (CSD) till ett mer permanent organ med utökade funktioner. Vi bör öka dessa insatser för att se till att alla relevanta FN-organ lägger mycket större vikt vid hållbar utveckling. I en del fall kan förbättringar göras inom ramen för nuvarande mandat.

UNEP måste stärkas mot bakgrund av rekommendationerna från UNEP:s Nairobi-Helsingfors-process med syfte att **stärka den internationella miljöstyrningen**. Detta skulle

kunna åstadkommas på flera sätt: i) genom att stärka FN:s miljöprogram inom ramen för dess nuvarande mandat, ii) genom att stärka UNEP med nya arbetsuppgifter och ansvarsområden, iii) genom att inrätta en global multilateral miljöorganisation, till exempel genom att omvandla UNEP till ett specialiserat FN-organ (som ILO). Det senare alternativet, vilket skulle innebära att man antar ett juridiskt bindande avtal, verkar vara det mest lovande sättet att förbättra den internationella miljöstyrningen och göra framsteg mot en global hållbar utveckling. Samtidigt är det uppenbart att alla alternativ har fördelar och nackdelar och kommer att behöva diskuteras ytterligare.

Som en del i stärkandet av den internationella miljöstyrningen måste arbetet med att effektivisera och stärka systemet med multilaterala miljöavtal (MEA) påskyndas. Med respekt för de olika multilaterala miljöavtalens oberoende kan deras förvaltning rationaliseras betydligt, och överlappningarna minskas – vilket skapar en bättre plattform för att garantera en sammanhängande och fokuserad politisk tillsyn och ledarskap samt främja gynnsamma förhållanden för grön tillväxt.

Förstärkt kapacitetsuppbyggnad för miljön behövs inom FN. Detta bör innebära att man förbättrar sakkunskapen på miljöområdet och medvetenheten om grön ekonomi inom FN:s landsgrupper för att främja integrering i nationella program, ökar utbudet av sakkunskap hos de regionala kontoren för FN/UNEP och utvecklar en ram för hela systemet för kapacitetsuppbyggnad för genomförande av multilaterala miljöavtal. Kapaciteten för att övervaka den globala miljön bör också stärkas.

Eftersom företagen fungerar som motorer för ekonomin måste Rio+20 **stärka engagemanget hos den privata sektorn**. Näringslivet och det civila samhället måste spela viktiga roller i de olika **partnerskap och program** som föreslås i detta meddelande, t.ex. i fråga om vatten, energi, livsmedelsprodukter, skogar och finansiering.

5. DET FORTSATTA ARBETET

Trots att vissa framsteg mot en hållbar utveckling har gjorts sedan toppmötet i Rio de Janeiro 1992 står vi fortfarande inför stora globala miljömässiga, ekonomiska och sociala utmaningar. Detta meddelande innehåller kommissionens inledande synpunkter som en del av den förberedande process som leder fram till Rio+20.

Rio+20 är ett viktigt tillfälle att föra den hållbara utvecklingen framåt i hela världen. Det får emellertid inte bara resultera i uttalanden om goda avsikter – konkreta åtgärder krävs för att se till att Rio+20 blir en viktig milstolpe för att möjliggöra övergången till en grön ekonomi och bättre styrning. EU är öppet för diskussioner med alla länder och aktörer om hur denna agenda ska utformas ytterligare i uppbyggnadsfasen inför Rio+20. Alla länder och aktörer måste samarbeta för att se till att resultaten från Rio+20 kan möta våra globala utmaningar. Tillsammans måste vi se till att vidta konkreta och effektiva åtgärder som kan ha verklig effekt över hela världen.

Bilaga

Europa 2020-strategin: Mål och flaggskeppsinitiativ

Överordnade mål

- (1) 75 % av befolkningen i åldrarna 20–64 ska ha ett arbete.
- (2) 3 % av EU:s BNP ska investeras i FoU.
- (3) Energi- och klimatmålen ”20-20-20” ska nås (20 % mindre utsläpp av växthusgaser, 20 % förnybara energikällor och 20 % effektivare energianvändning, samt en utsläppsminskning på 30 % på vissa villkor).
- (4) Den andel ungdomar som slutar skolan i förtid ska vara under 10 %, och minst 40 % av den yngre generationen ska ha avslutad högre utbildning.
- (5) Antalet personer som hotas av fattigdom ska minska med 20 miljoner.

Flaggskeppsinitiativ

- (1) *”Innovationsunionen”* ska förbättra de grundläggande villkoren och tillgången till finansiering för forskning och innovation så att innovativa idéer kan omvandlas till produkter och tjänster som skapar tillväxt och arbetstillfällen.
- (2) *”Unga på väg”* ska stärka utbildningssystemens resultat och underlätta ungdomarnas inträde på arbetsmarknaden.
- (3) *”En digital agenda för Europa”* ska påskynda utbyggnaden av höghastighetsinternet och utnyttja fördelarna med en digital inre marknad för hushåll och företag.
- (4) *”Ett resurseffektivt Europa”* ska bidra till att koppla isär ekonomisk tillväxt och resursanvändning, stödja omställningen till en koldioxidsnål ekonomi, öka användningen av förnybara energikällor, modernisera vår transportsektor och främja energieffektivitet.
- (5) *”Industripolitik för en globaliserad tid”* ska förbättra företagsklimatet, särskilt för små och medelstora företag, och stödja utvecklingen av en stark och hållbar industribas med internationell konkurrenskraft.
- (6) *”En agenda för ny kompetens och nya arbetstillfällen”* ska modernisera arbetsmarknaderna och ge människor ökad egenmakt genom kompetensutveckling under hela livet i syfte att öka deltagandet på arbetsmarknaden och bättre anpassa tillgången och efterfrågan på arbetsmarknaden, inbegripet genom arbetskraftens rörlighet.
- (7) *”Europeisk plattform mot fattigdom”* ska garantera social och territoriell sammanhållning så att tillväxtens och sysselsättningens fördelar kommer många till del och att människor som drabbats av fattigdom och social utestängning kan leva ett värdigt liv och aktivt delta i samhället.